

Wildbeschermingsmiddelen - Geur- en smaak- afweermiddelen

Materiaal	Beschermt tegen	Bescherming van	Prijs	Effectiviteit
				

Eigenschappen

Om vraat tegen te gaan kan er gebruik gemaakt worden van middelen die onaantrekkelijk ruiken of smaken. Middelen kunnen een zandige structuur hebben en ook zijn er middelen op basis van bloed of schapenvet. Deze middelen worden met een kwast of roller, of als spray aangebracht op de topscheut en worden voornamelijk ingezet tegen herten. Blesverf wordt soms ook op die manier ingezet.

Ook schapenwol kan op deze manier worden ingezet. Wanneer aan elke boom een plukje wordt bevestigd, zorgt de geur ervoor dat wild de aanplant liever mijdt.

Er zijn ook vloeistoffen op de markt die verspreid worden door middel van een geurzuil. In de zuil zit een reservoir dat gevuld wordt met een vloeistof die een brandgeur afgeeft. Per hectare zijn zo'n zes palen nodig.

Voordelen

- Het is **makkelijk aan te brengen**
- De meeste middelen zijn **biologisch afbreekbaar**

Nadelen

- Door herhaaldelijke blootstelling kan **gewenning** optreden.
- Een geurmiddel kan **meer dieren afweren** dan alleen de dieren die schade veroorzaken, waardoor het een **negatief effect** heeft op het **ecosysteem**.
- Het middel moet **herhaaldelijk aangebracht** of **bijgevuld** worden.

Ervaringen van beheerders

Er zijn uiteenlopende ervaringen met de middelen binnen deze categorie. Sommige beheerders in Nederland gebruiken het veel en zijn positief over de effectiviteit ervan, andere ervaren het middel als weinig effectief. Beheerders die er niet (meer) voor kiezen doen dat voornamelijk omdat de effectiviteit ervan niet (voldoende) bewezen is. Een van de respondenten specificeert dat het wild aan het middel lijkt te wennen en dat afhankelijk van het weer het middel maandelijks aangebracht moet worden.

Middelen op basis van **schapenvet** blijven langer werkzaam bij regenachtig weer. Als onder regenachtige omstandigheden moet het middel om werkzaam te zijn eens in de twee of drie maanden aangebracht worden. Onder normale omstandigheden is dat eens in de vijf maanden. Beheerders in Engeland hebben de ervaring dat ook uitlopers na aanbrengen nog vaak met rust wordt gelaten.

Schapenwol wordt steeds vaker ingezet, al zijn de ervaringen wisselend. De geur alleen is in ieder geval niet afdoende. Er is bij jonge aanplant geëxperimenteerd met wol op bamboestokken tussen de aanplant, maar toen het jaar erna de wol werd bevestigd aan de boom zelf was er meer resultaat. Het is echter niet strikt noodzakelijk om rond in alle aanplant wol te bevestigen. Uit één test is bekend dat de bevestiging in 40% van de aanplant in de volledige opstand ongeveer vier van de vijf bomen niet wordt beschadigd. Wanneer de geur is uitgewerkt (wat al na enkele weken is) kan de textuur van de wol de eindknop dus nog beschermen. Bij het aanbrengen moet er echter niet te veel wol aan de top worden aangebracht om te voorkomen dat die krom buigt. Een beheerder experimenteert daarom met een grote pluk wol aan de basis van de topscheut en een kleiner plukje om de eindknop. Verder is het verstandig om de wol niet te laten rusten op een oksel. Dit kan rot veroorzaken, waardoor in het ergste geval de topscheut bezwijkt. Ook in combinatie met een ijzeren boom (zie factsheet IJzeren boom) zijn de ervaringen positief, maar de de tijd moet uitwijzen wat het resultaat is na meerdere groeiseizoenen

Van alle afweermiddelen op basis van geur of smaak, wordt de **geurzuil** ervaren als de minst effectieve. Wild zou zich minder lang ophouden bij de vegetatie, maar blijft niet volledig weg. Dat de effecten van het middel op andere dieren niet duidelijk zijn, kan voor beheerders een belangrijk argument om het middel niet te gebruiken. Bovendien moet het reservoir van de zuil om de 30 dagen worden bijgevuld.

Figuur 1. Schapenwol om een jonge boom gewikkeld. De wol zit niet bovenaan de eindscheut en rust net niet op de oksel. (Foto: Stichting Probos.)

Lees hier meer:

- [1] [Deer repellent Trico: two-year review](#). Forestry & Timber News, 2019 (p.79) [tijdschriftartikel]
- [2] Jansen, P., Boosten, M., Cassaert, M., Cornelis, J., Thomassen, E., & Cosyns, H. (2018). *Praktijkboek Bosbeheer*.
- [3] [Markierungsspray "bester" Verbisschutz??](#) Landtreff, 2013 [forumdiscussie]

Colofon

Deze factsheet is uitgebracht in het kader van project 'Omgevingfactoren (hydrologie en graasdruk)'. Dit project is onderdeel van het Kennisprogramma 'Klimaatlim Bos- en Natuurbeheer' en mogelijk gemaakt met financiering van het ministerie van LNV.

Auteursrecht

Teksten mogen alleen worden overgenomen met bronvermelding.

Foto voorzijde

Plukken wol om jonge bomen in Den Treek (Erik Brendeke).

Wijze van citeren

Hamming, G., Penninkhof, J., Lerink, B., 2025. *Factsheet Wildbeschermingsmiddelen – Geur- en smaakafweermiddelen*. Stichting Probos, Wageningen